

09/02/2021

Τεσσαρακονθήμερο, έντυπο κόλλυβο

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Καστοριάς

Αδελφότητα Ιερού Επισκοπείου Καστοριάς

1. Ευχαριστίες

«Ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ· προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενὴς γινομένη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ αὐτοῦ» (Πραξ. ιβ', 5). Ακριβῶς αὐτὴ τὴ σκηνὴ τῆς πρωτοχριστιανικῆς Ἐκκλησίας ζήσαμε καθ' ὅλη τὴ διάρκεια τῆς νοσηλείας στο νοσοκομεῖο τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου Καστορίας κυροῦ Σεραφεῖμ. Ὡς ἡ ἐκκλησία, κλήρος καὶ λαός, προσεύχονταν ὑπὲρ ἀποκατάσεως τῆς υγείας τοῦ πολὺπαθου μητροπολίτη. Σὲ αὐτὴ τὴν ἐκτενὴ προσευχὴ ἀκουμπούσε γιὰ νὰ ξαποστάσει ὁ μακαριστός. Αὐτὴ ἡ προσευχὴ τὸν ἔφερνε διαρκῶς σὲ κοινωνία μετὰ τὸν Θεὸ καὶ τοῦ ἔδινε χαρὰ ἀφοῦ «Ἡ καρδιά μου καὶ ἡ σὰρξ μου ἠγαλλιάσαντο ἐπὶ Θεόν ζῶντα» (Ψλμ' 83). Καὶ εἶναι αὐτὴ ἡ ἐκτενὴς προσευχὴ ποὺ ἀναγκάζει χρεωστικῶς καὶ καθηκόντως τὴν μικρὴ ἀδελφότητα τοῦ Ἱεροῦ Ἐπισκοπεῖοι τῆς Καστορίας (ὅπως μᾶς ἀποκαλοῦσε ὁ ἴδιος), νὰ ἀναπέμψῃ δημοσίως θερμὲς εὐχαριστίες πρὸς ὅλους, κλίνοντας γόνυ εὐγνωμοσύνης.

Θα ἦταν ὅμως μεγάλη παράλειψη εἰάν δεν ἀναφέραμε «εἰς τύπον εὐχαριστίας» καὶ τὶς τέσσερις Συνόδους ποὺ ἀποτελοῦσαν τὸ μόνιμο συμβουλευτικὸ ὄργανο σὲ κάθε ἀπόφαση τοῦ μακαριστοῦ μητροπολίτου, διότι «ἄσύμβουλος ἄνθρωπος, πλοῖον ἐστὶν ἄκυβέρνητον» (Σοφία Σειράχ).

Πρώτη Σύνοδος, ἡ ἔχουσα τὰ πρωτεῖα στὴ σκέψη καὶ τὸ μυαλό τοῦ, ἦταν «ἡ Σύνοδος τῶν εἰκόνων τῆς Παναγίας». Παναγία ἡ Γοργοῦπήκοος, Παναγία ἡ Ἐλεούσα, Παναγία ἡ Μαυριώτισσα, Παναγία τῆς Κλεισούρας, Παναγία ἡ Φανερωμένη, Παναγία ἡ Πορφύρα, Παναγία ἡ Φοβερά Προστασία, Παναγία ἡ Τριχερούσα κλπ. Ὅλες αὐτές οἱ «μορφές τῆς Παναγίας» μετὰ τὴ συνδρομὴ τῶν Παρακλήσεων τοῦς, ἔκαναν συχνὲς συσκέψεις γιὰ νὰ ἐπιλύσουν τὰ ποιμαντικὰ θέματα ποὺ κατὰ καιροὺς ἀνέκυπταν!

Δεύτερη Σύνοδος, ἡ ἔχουσα τὰ δευτερεῖα στὴ λήψη ἀποφάσεων, ἦταν «ἡ Σύνοδος τῶν ἐν Καστορίᾳ τιμωμένων Ἀγίων». Μποροῦμε νὰ πούμε με βεβαιότητα ὅτι τὸ συγκεκριμένο πολυπληθὲς σύνολο Ἀγίων, ποὺ ολοένα αὐξάνει με γεωμετρικὴ πρόοδο, καλοῦνταν συχνότατα νὰ ἐπιλύσῃ ποιμαντικὰ καὶ ὄχι μόνον θέματα. Ἅγιος Μηνάς, Ἅγιος Νικόλαος, Οσία Σοφία, Ἅγιοι 24 Νεομάρτυρες τῆς Καστορίας, Ἅγιος Ἰάκωβος ὁ ἐκ Καστορίας, Ἅγιος Χαράλαμπος καὶ ΠΑΡΑ πολλοὶ ἄλλοι Ἅγιοι συνιστοῦσαν τὸ ἐκλεκτὸ αὐτὸ Σῶμα τῆς δεύτερης Συνόδου.

Τρίτη Σύνοδος, ἡ ἔχουσα σιωπηλὴ ἀλλὰ μόνιμη παρουσία παντοῦ μέσα στὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Καστορίας, ἦταν «ἡ Σύνοδος τῶν κεκοιμημένων πατέρων καὶ ἀδελφῶν». Οἱ φωτογραφίες ποὺ κοσμοῦν τὸ ἰδιαίτερο «σαλονάκι» τοῦ μακαριστοῦ μητροπολίτου στὸ Ἱερό Ἐπισκοπεῖο τῆς Καστορίας, ἀποτελοῦν τὸ τεκμήριο δράσεως αὐτῆς τῆς ἐτερόκλητης Συνόδου. Τὰ μέλη αὐτῆς τῆς Συνόδου ἦταν ὁ μακαριστὸς Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κυρὸς Σεραφεῖμ, οἱ μακαριστοὶ ἀρχιερεῖς

Κονίτσης Σεβαστιανός, Χριστουπόλεως Πέτρος, Σερρών Μάξιμος και Σιατίστης Πάυλος, οι μακαριστοί καθηγούμενοι Δαμασκηνός Κατρακούλης (Μονή Αγ.Ιωάννου Προδρόμου Μακρυνού), Γεώργιος Καψάνης (Μονή Γρηγορίου Α.Ο), Γρηγόριος Ζουμής (Μονή Δοχειαρίου Α.Ο), Αιμιλιανός Βαφείδης (Μονή Σίμωνος Πέτρας Α.Ο), ο μακαριστός αρχιμανδρίτης Γρηγόριος Τσάκαλης, ο μακαριστός γέροντας Εφραίμ ο Φιλοθείτης (Αριζόνα Ην.Πολ.Αμερικής) και ο μακαριστός γέροντας Μωϋσής ο Αγιορείτης.

Και τέλος η Τέταρτη Σύνοδος, η πολυπρόσωπη και δυναμική «χορεία τῶν ἐν ζωῇ πατέρων καί ἀδελφῶν». Στην εξαιρετική αυτή Σύνοδο συμμετείχαν κληρικοί και λαϊκοί, προς τους οποίους έτρεφε ιδιαίτερη εκτίμηση ο σεβάσμιος ιεράρχης αλλά για λόγους οικονομίας χώρου και χρόνου δεν αναφέρουμε τα ονόματά και τις ιδιότητές τους.

2. Βασικές Παρακαταθήκες

α. Ο μακαριστός μητροπολίτης κυρός Σεραφείμ ήταν ο άνθρωπος που ΠΑΝΤΟΤΕ προέτασσε το ΕΜΕΙΣ από το ΕΓΩ.. Οι Εκκλησιαστικές Σύνοδοι (Οικουμενικές, τοπικές και νεώτερες) και οι Προσωπικές του Σύνοδοι (οι τέσσερις που προαναφέραμε) ήταν αυτές που καθόριζαν απόλυτα την κάθε κίνηση που έκανε στη ζωή και τη διακονία του. ΔΕΝ υπάρχει η λέξη «εγώ», ούτε κυριολεκτικώς, ούτε μεταφορικώς, ούτε καν υποθετικώς ΣΕ ΟΠΟΙΟΔΗΠΟΤΕ από τα χιλιάδες άρθρα και κείμενά του. ΠΟΤΕ και ΠΟΥΘΕΝΑ και για ΚΑΜΜΙΑ υπόθεση δεν βγήκε από το στόμα του η λέξη «εγώ». Αυτή τη λέξη, τολμούμε να πούμε ότι, τη «μισούσε» αθεράπευτα. Γι' αυτό συμβούλευε επιτακτικά τους ιερείς: «δεν θα επιδιώκετε να φαίνεστε εσείς.. θα επιδιώκετε να φαίνεται μόνο ο Χριστός. Εάν φανερώνετε τον εαυτό σας, κρύβετε τον Χριστό. Σκοπός μας είναι να φανερώνουμε τον Χριστό και μόνο Αυτόν!»

β. Η Ιερά Παράδοση με όλες τις εκφάνσεις της, κυλούσε στις φλέβες του. Θα έλεγε κανείς ότι ο μακαριστός ήρθε στο σήμερα κατευθείαν από την εποχή του «Βυζαντίου». Δεν μπορούσε να φανταστεί τη ζωή του, χωρίς το ευώδες επίχρισμα Χάριτος στις λεπτομέρειες της καθημερινότητας. Μπορούμε να ισχυριστούμε ότι για έναν συστηματικό παρατηρητή, ο Καστορίας Σεραφείμ ενσάρκωνε ο ίδιος την Ιερά Παράδοση της Εκκλησίας των Αγίων.. Μία Ιερά Παράδοση που έχει τη δύναμη να επιβάλλεται από μόνη της. Έτσι εξηγείται, και το αντιληφθήκαμε δυστυχώς πολύ καθυστερημένα, η μόνιμη φράση που συνόδευε κάθε ακατανόητη (για εμάς) απόφασή του, όταν έλεγε: «εεε, καταλαβαίνεις..».. Δηλαδή, μάθε να καταλαβαίνεις, μπες στο νόημα του λόγου για τον οποίο γίνεται κάτι.. δεν θέλω να σου το εξηγώ, θέλω εσύ να το καταλάβεις.. αλλά μόλις το καταλάβεις, οφείλεις να το «λάβεις» και μέσα σου! Τελικά αυτή η διδακτική προσέγγιση στην κατανόηση

του θελήματος του Θεού αποδείχτηκε αποτελεσματικότητα...

γ. Ο μακαριστός ήταν, όπως πολύ εύστοχα είπε κάποτε ένας φίλος του αρχιερέας, ένα «λειτουργικό ον». Η ημέρα ξεκινούσε και τελείωνε με Θ.Λειτουργίες και Ακολουθίες.. «Ἐσπέρας καί πρωΐ και μεσημβρίας διηγῆσομαι καί ἀπαγγελῶ, καί εἰσακούσεται τῆς φωνῆς μου» (Ψλμ' 54). Από μακριά «μύριζε λιβάνι». Τυπικά, αναγνώσματα, ψαλτικά και λειτουργικά σπαράγματα ήταν η αυτονόητη, και μάλιστα ασυναίσθητη, προέκταση φράσεων και νοημάτων, σε ολόκληρη τη ζωή του.

δ. Όποιος πλησίαζε τον μακαριστό, γινόταν άνθρωπος της Εκκλησίας. Το «ἄρπάσαι κόσμου καί δοῦναι Θεῷ», ήταν ο ποιμαντικός του προσανατολισμός. Επειδή όμως δεν είχε καμιά, μα εντελώς καμιά ιδέα για τον εαυτό του, δεν επεδίωξε να εγκλωβίσει κάποιον κοντά του. Ήθελε απλά να γεμίσει τον κόσμο με πιστά μέλη της Εκκλησίας. Αυτός είναι και ο λόγος που σε όλα τα μήκη και τα πλάτη της γης υπάρχουν κληρικοί και λαϊκοί αναγεννημένοι από το ταπεινό πετραχείλι του.

ε. Ο μακαριστός ήταν πάντοτε κουρασμένος. Λατρεία Θεού, προσευχές, ευχές, ποιμαντικές μέριμνες και αμέτρητα χιλιόμετρα για να συμπαρασταθεί όπου υπήρχε πόνος κ ανάγκη της παρουσίας του. Σε πνευματικά, κοινωνικά και εθνικά θέματα ήταν αδιακρίτως πρωτοστάτης. Αλλά με τι τίμημα! Με τίμημα τη σωματική κούραση, προσαυξημένη από τον πόνο του πατέρα για τις πτώσεις και τις ανάγκες του ποιμνίου του! Ένα ψυχοσωματικό βάρος που αγόγγυστα σήκωνε επί 24 έτη.. και χαιρόταν και ευχαριστούσε με δάκρυα τον Θεό! Στο τέλος της ημέρας όχι μόνο το έβλεπες, αλλά κυρίως το αισθανόσουν ότι τα βήματα που οδηγούσαν στο κελί του ήταν βαριά.. διότι εκεί μέσα, ολονυκτίως, συνέχιζε ένας άλλος μυστικός αγώνας πολιορκίας του Θεού υπέρ όλων, μέχρι το πρωί.. το Ιερό Επισκοπείο του, ήταν «πνευματική βίγλα», όπως συνήθιζε να λέει.. και το εννοούσε.. ήταν ο άγρυπνος φρουρός της αγαπημένης του Καστοριάς..

στ. Ο Καστοριάς Σεραφείμ δεν ήταν άνθρωπος της ρουτίνας και του εφησυχασμού.. υπήρχε μία εγρήγορση στα πνευματικά.. το διαισθανόσουν ότι «αἱ ἄρεταί διαδέχονται ἡ μία τήν ἄλλην, ἵνα ἡ ἐργασία αὐτῶν μή γένηται βαρεῖα καί φορτική, καί ἵνα κατορθώνωνται κατά τάξιν...» (Ισαάκ Σύρου Ασκητικά, Λόγος ΜΣΤ', εκδ. Ρηγόπουλου). Υπήρχε ρυθμός στον πνευματικό του αγώνα και εστιασμένη καλλιέργεια θείων εννοιών στην ψυχή του.

ζ. Στην εποχή της «Θεολογίας της οικονομίας», ο μακαριστός επέμενε στην αυστηρή τήρηση των εντολών του Θεού, με τη βοήθεια της Παναγίας! Και η Παναγία του είχε δώσει σωφροσύνη, καθαρότητα καρδιάς και σύνεση, όπως ακριβώς το περιγράφει το αγαπημένο του Θεοτοκάριο: «Σώφρονα νοῦν μοι

παράσχου, καί καθάράν καρδίαν, καί γνώμην προσεκτικήν, ἵνα φυλάττω Δέσποινα, τάς σεπτάς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ ἡμῶν» (Νικοδήμου του Αγιορείτου, Ἦχος Βαρύς, Τρίτη Εσπέρας).

Τελειώνοντας, παρακαλούμε για τον πατέρα μας κυρό Σεραφείμ: «Καί δός, Κύριε, ... ἵνα, κατά τάς ἐντολάς σου πολιτευσάμενος καί φυλάξας τήν σφραγίδα ἄθραυστον, τύχη τῆς μακαριότητος τῶν ἐκλεκτῶν ἐν τῇ βασιλείᾳ σου» (Ευχή 8ης ἡμέρας), συγχωρώντας και όλους εμάς για τις ελλείψεις και τις αδυναμίες μας...

Ζητούμε συγνώμη, για το κουραστικό μέγεθος του εκτενούς αυτού «μνημοσύνου».

Αιωνία σου η μνήμη, πατέρα και ποιμενάρχα μας.. Αμήν...

Πηγή: σελίδα facebook Π. Νικόλαος Γιαννουσάς